

ដំណាំចំណីសត្វ

១. ដំណាំចំណីសត្វ និង បសុពេទ្យ

ក/ ដំណាំចំណីសត្វ

- ពពួកស្មៅ និង ចំណីសត្វមួយចំនួនជាចំណីអាហាររបស់សត្វទំពារអៀងទាំងសត្វស្រុក និង សត្វព្រៃ ។
- រុក្ខជាតិនេះភាគច្រើនស្ថិតក្នុងគ្រួសារក្រាមមីណេ ឡេហ្គឹម និង ទ្រីលេហ្គឹមទាំងនេះឱ្យឈ្មោះថាចំណីសត្វ ។
- រុក្ខជាតិចំណីសត្វអាចជួបប្រទះនៅក្នុងព្រៃភាគច្រើននៅ វាលស្មៅធម្មជាតិ និងចំការ ពិសេសដុះជា

គុម្ពនៅចន្លោះដំណាំស្រូវ និងតាម ភ្លើស្រែ ។

២. លក្ខណៈទូទៅរបស់ប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វ

ចែកចេញជា៣ក្រុមសំខាន់ៗគឺ

- ពួកឃាសជាតិខ្នាតតូច (ឡេហ្គឹម)
- ពួកឃាសជាតិខ្នាតធំ (ទ្រីលេហ្គឹម)
- ពួកក្រាមមីណេ (ក្រាមមីណេ)

ក/ ពួកឃាសជាតិតូច

- ឃាសជាតិខ្នាតតូចស្ថិតក្នុងអំបូរសណ្តែក
- មានកំរិតប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់នៅក្នុងស្លឹកអាចពី ១៥%-២៥%
- គេដាំរុក្ខជាតិនេះសំរាប់កាត់ផ្តល់ចំណី និងកែសំអរដី
- គេដាំវាដោយគ្រាប់ដកវិលែកកូន ឬប្រភេទខ្លះដោយផ្សាំត្រួយ
- វិធីដាំអាចព្រោះ ឬសាបដាំជាជួរឆ្នាស់

ខ/ ពួកឃាសជាតិខ្នាតធំ

- ជាប្រភេទឃាសជាតិថ្នាក់ខ្ពស់ មានលក្ខណៈជាដើមពេញលេញ និង អាចមានអាយុវែងពី ១០-១៥ ឆ្នាំ
- ពួកទ្រីលេហ្គឹមមាននៅកម្ពុជាយើងដូចជា៖ អង្កាដី កន្ទំថេត ទ្រីចាន់ណាវ៉ា និងពពួកគីរីសីដឌីយ៉ាជាដើម ។ល ។

ដើមមន

ដើមទ្រីចាន់តារា

គ/ពួករុក្ខាមីនេន ជារុក្ខជាតិអំបូរស្មៅចែកជា៣ក្រុម:

- ពួកមានកំពស់ទាប
- ពួកមានកំពស់មធ្យម
- ពួកមានកំពស់ខ្ពស់

- ពួកមានកំពស់ទាប គេដាំវាដោយគ្រាប់មាន:

- យូមីឌីកូឡា
- ប៉ាស្តាសូមអត្រាទូម
- បាសីលីស
- ស្មៅជើងក្រាស់ជាស្មៅក្នុងស្រុក
- ស្មៅជញ្ជ័នជាស្មៅក្នុងស្រុក

- ពួកមានកំពស់មធ្យម គេដាំលើដីដែលមានជីជាតិមធ្យម និងតាមដីភូមិ ដីទួលនៅចន្លោះវាលស្រែ ដីចំការ

និងអាចដាំនៅក្រោមកូនឈើហូបផ្លែ។ គេដាំវាដោយគ្រាប់ ប្រមូលផលចាប់ពី៣០ថ្ងៃ-៤៥ថ្ងៃ និងលើកបន្ទាប់១៥ថ្ងៃ ក្រោយ ។ ប្រភេទស្មៅទាំងនេះរួមមាន:

- មុលឡាតូ
- ម៉ាវ៉ាន់ឌូ
- ហ្គាមបា និង -រូហ្សី

- ម៉ាវ៉ាន់ឌូ

- មុលឡាតូ

- ហ្គាមបា

- ពពួកមានកំពស់ខ្ពស់ ជាប្រភេទស្មៅដែលមានដើមខ្ពស់ជាស្មៅដទៃវាផ្តល់ទិន្នផលច្រើនប្រសិន បើដាំវាលើដីមានជីជាតិល្អ និង ស្រោចស្របសមស្រប ។ គេដាំវាដោយប្រើគ្រាប់ និងល្អបំផុតការបំបែកកូនដាំ ឬដាំដោយដើម ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាយើងគេដាំ ស្មៅនេះមានបីប្រភេទ:

- ពូជស្មៅយើងក្រាស
- ពូជស្មៅដំរី
- ពូជស្មៅហ្គីននេ

៣. ការជ្រើសរើស ដំណាំចំណីសត្វដើម្បីដាំ

លក្ខណៈ មួយចំនួនដែលយើងជ្រើសរើសដំណាំចំណីសត្វមកដាំ

- ជ្រើសរើសតាមវិធីសាស្ត្រដាំដុះ និងតម្រូវការប្រើប្រាស់
- ជ្រើសរើសតាមអាកាសធាតុ និងប្រភេទដីដែលត្រូវដាំ
- ជ្រើសរើសតាមទំរង់នៃការដុះលូតលាស់របស់ដំណាំចំណីសត្វ
- ជ្រើសរើសតាមចំណង់ចំណូលចិត្ត និងសារៈ ប្រយោជន៍

៤. ការគ្រប់គ្រងចាត់ចែងដំណាំចំណីសត្វ

ក/ការគ្រប់គ្រងទៅលើការរៀបចំដី និងការធ្វើរបង

-រៀបចំដីដើម្បីដាំដូចជាភ្នំរាស់ ពង្រាបដី សំអាតស្មៅចង្រៃមុនដាំ ២-៣ថ្ងៃ និងឆ្លុះរាង (ជំរៅកប់គ្រាប់ ១.៥-២ ស.ម ចន្លោះជួរ ៣-៤ស.ម) ។

-ការធ្វើរបងការពារមានសំភារៈដូចជា ៖ កូនឈើ ឬស៊ីរ៉ូ ឬក៏សំរះបន្លា ។ ចំពោះបង្គោលរបង អាចយកកំពស់ ១,៧-២ ម ។

ខ/ការពិនិត្យដំណុះគ្រាប់បន្ទាប់ពីការដាំ

-ត្រូវពិនិត្យដំណុះគ្រាប់បន្ទាប់ពីដាំបាន ៧-១០ថ្ងៃ

គ/ការសំអាតស្មៅចង្រៃបន្ទាប់ពីការដាំ

-ជាធម្មតាស្មៅចង្រៃដុះក្នុងដំណាក់កាលដាំដុះដំបូង(១០-២០ថ្ងៃ) បន្ទាប់ពីដាំស្មៅ

-ត្រូវសំអាតស្មៅចង្រៃក្នុងជួរ និង ពោះរង(លើកទី១៖១០-២០ថ្ងៃ)

-ធ្វើលើកទី ២ បើស្មៅចង្រៃច្រើន

ឃ/ការផ្តល់ត្រួតបម្រុងបរិក្ខារនិងថវិកា

-ដំណាំចំណីសត្វបានទាញយកជីជាតិដីតាមរយៈស្លឹក ធ្វើឱ្យដីខ្សោះជីជាតិ

-យើងត្រូវផ្តល់បង្កប់នូវជីលាមកសត្វ, ជីធម្មជាតិ, ជីគីមីបើចាំបាច់ ។

ង/កំពស់នៃការកាត់

ប្រភេទដំណាំចំណីសត្វ	កំពស់កាត់ (ស.ម)
ពពួកលេហ្គីមទាបៗ	៥-១០
ពពួកលេហ្គីមដើមមធ្យម	២០-៣០
ពពួកទ្រីលេហ្គីម	៥០-១០០
ពពួកស្មៅដើមទាប	៥-១០
ពពួកស្មៅដើមមធ្យម	១០-១៥
ពពួកស្មៅដើមខ្ពស់	២០-៣០

ច/ការស្រោចទឹក និងរៀបចំពូជនៅរដូវប្រាំង

-ដំណាំចំណីសត្វត្រូវស្រោចទឹក ១-២ដង/ខែ

-រដូវប្រាំងអូសបន្លាយ គួរយកដើមដំណាំចំណីសត្វមកផ្សំនៅជិតប្រភពទឹក ទឹកស្រះ អណ្តូងជាដើម ។

៥. ការរៀបចំកន្លែងដំណាំចំណីសត្វ

ក/ការជ្រើសរើសទីតាំង

-យកដីទួលមិនលិចទឹក

-មានពន្លឺថ្ងៃគ្រប់គ្រាប់

-ដីមិនពាក់ព័ន្ធ និងការដាំដំណាំអាយុកាលខ្លី

-ជាដីដែលម្ចាស់អ្នកដាំអាចមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការគ្រប់គ្រង

-ជាកន្លែងពិនិត្យថាវា ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយបន្តសកម្មភាពរៀបចំបន្ត

ខ/សកម្មភាពរៀបចំ

-ធ្វើរបងការពារមុនពេលដាំ

-រៀបចំដីក្នុងរាស់ បំបែកដី ដាក់បន្ថែមជីធម្មជាតិ

-បែកចែកជួរតាមទំហំផ្ទៃដីនិងតាមប្រភេទនៃពូជដំណាំចំណីសត្វ

-ដាំតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ធ្វើរបងការពារមុនពេលដាំ

ដាំតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

គ/ការរៀបចំសកម្មភាពបន្ត

ត្រូវកំណត់ពេលវេលាឱ្យច្បាស់លាស់ក្នុងការត្រួតពិនិត្យការងារដូចជា

- លើកទី១ នៅ៧ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ (មើលដំណុះនិងស្មៅចង្រៃ)
- លើកទី២ នៅបន្ទាប់ពីដាំ (សំអាតស្មៅចង្រៃ)
- លើកទី៣ នៅ៣០ថ្ងៃបន្ទាប់ដាំ (មើលការលូតលាស់និងការប្រមូលផល)
- លើកទី៤ នៅចុងរដូវវស្សា (ត្រៀមថែទាំដំណាំចំណីសត្វនៅរដូវប្រាំង)
- លើកទី៥ នៅពាក់កណ្តាលរដូវប្រាំង (ថែទាំដំណាំចំណីសត្វនៅរដូវក្តៅ)
- លើកទី៦ នៅចុងរដូវប្រាំង (ពិនិត្យរាល់សកម្មភាពខូចខាតនិងត្រូវកែលំអ នៅរដូវវស្សាបន្ទាប់)

ការរៀបចំព្រះដំណាំចំណីសត្វ

ជាទូទៅគេដាំដំណាំចំណីសត្វបានច្រើនវិធីរួមមាន ដាំដោយគ្រាប់ ខ្លែង ដើមជាប់ឫស និង ដាំដោយប្រើដើម

បណ្តោះ ។

១. តារាងកំណត់សំគាល់ការប្រើប្រាស់ព្រះ

ឈ្មោះព្រះ	ដាំដោយគ្រាប់ផ្ទាល់	បំបែកគល់/ ដាំកូន	ដាំដោយប្រើដើម
ពពួកស្មៅ			
ហ្គាមបា	អាចដាំបាន	ដាំបានល្អ	មិនអាចដាំបាន
បាស៊ីលីស	អាចដាំបាន	ដាំបានល្អ	មិនអាចដាំបាន
ម៉ារ៉ាន់ដូ	ដាំបានល្អ	ដាំបានល្អ	មិនអាចដាំបាន
មុលឡាតូ	ដាំបានល្អ	ដាំបានល្អ	មិនអាចដាំបាន
ប៉ាស្តាលូម	ដាំបានល្អ	ដាំបានល្អ	មិនអាចដាំបាន
រូស៊ីក្រាស	ដាំបានល្អ	អាចដាំបាន	មិនអាចដាំបាន
យីងក្រាស	មិនអាចដាំបាន	អាចដាំបាន	ដាំបានល្អ
ស្មៅដំរី	មិនអាចដាំបាន	អាចដាំបាន	អាចដាំបាន
ពពួកលេហ្គឹម			
ទ្រីចាន់ត្រា	មិនអាចដាំបាន	មិនអាចដាំបាន	ដាំបានល្អ
មន	មិនអាចដាំបាន	មិនអាចដាំបាន	ដាំបានល្អ
គន្ធីចេត	ដាំបានល្អ	អាចដាំបាន	មិនអាចដាំបាន
គីរីស៊ីតដ្យា	អាចដាំបាន	ដាំបានល្អ	ដាំបានល្អ
ស្ពាយឡូ	ដាំបានល្អ	អាចដាំបាន	អាចដាំបាន

២. ការយល់ដឹងពីគ្រាប់ព្រះដំណាំចំណីសត្វ

ក/គុណភាពគ្រាប់ព្រះ

- គ្រាប់ព្រះដំណាំចំណីសត្វត្រូវទុកដាក់ត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេស
- ត្រូវវេចខ្ចប់ឱ្យជិតល្អ ការពារខ្យល់ និង ពន្លឺ
- អាយុ ពូជ (ហួសកំណត់ប្រើ ឬសំបុរពូជល្អ)
- ចំពោះពូជមានតំណែកគ្រាប់ ឬ សំបកគ្រាប់ត្រូវដឹងឱ្យច្បាស់ពីការដាស់ដំណេកគ្រាប់

ខ/ដំណេកគ្រាប់ពូជ

ជាធម្មតាគ្រាប់ពូជវាមានកំណត់ពេលចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់របស់វា ព្រោះវាមានពេលវេលា ដំណេកគ្រាប់ ។

-ពពួកស្មៅដំណេកគ្រាប់ ស្ថិតក្នុងអំឡុងពេល ៣-៦ខែបន្ទាប់ពីប្រមូលផល

-ពពួកលេហ្គឹមដែលមានសំបកគ្រាប់ដំណេកគ្រាប់ ពី ៦-៨ខែបន្ទាប់ពីប្រមូលផល ។ គ្រាប់ពូជមានសំបកគ្រាប់

ក្រាស់មានភាគច្រើនជាពពួកលេហ្គឹមមានដូចជា ឌីសមិនធស កន្ទំថេត ស្ពាយលូ ។

គ/ការធ្វើតេស្តដំណុះគ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វ

វិធីក្នុងការធ្វើតេស្តដំណុះគ្រាប់ពូជមានពីរសំខាន់គឺ

១. តេស្តទូទៅ

២. អ៊ីម៉ែតរីនតេស្ត

តេស្តទាំងពីរនេះអនុវត្តសកម្មភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា តែវាមានគោលបំណងខុសគ្នាខ្លះៗ ហើយសារៈសំខាន់របស់វារួមមួយ គឺ ចង់ដឹងអំពីភាគរយនៃដំណុះគ្រាប់ ។

ឃ/កំរិតកំណត់ដំណុះគ្រាប់ពូជ

ជាទូទៅតាមការស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកបច្ចេកទេសគេកំណត់ទៅលើកំរិតដែលអាចប្រើបាន និងមិនអាចបានអាស្រ័យទៅតាមប្រភេទពូជ និងអត្រាដំណុះគ្រាប់របស់វា ។

ពពួកស្មៅ

-កំរិតដំណុះច្រើនជាង ២០%យើងប្រើប្រាស់វាបានល្អ

-គ្រាប់ពូជស្ថិតក្នុងដំណេកគ្រាប់ហើយមានដំណុះតិចជាង ២០%រក្សាទុក៣-៦ខែ ហើយ ធ្វើ តេស្ត បើដុះ

ល្អអាចដាំវាបាន ។

-ដំណុះគ្រាប់តិចជាង ២០%គុណភាពគ្រាប់អន់មិនត្រូវប្រើប្រាស់វាឡើយ ។

ពពួកឃាសជាតិ

-គ្រាប់មានគុណភាពល្អ កំរិតដំណុះច្រើនជាង ៤០% ការដាំមានការដុះលូតលាស់ល្អ

-កំរិតដំណុះគ្រាប់ច្រើនជាង ៤០%តែវាមានសំបកគ្រាប់ក្រាស់ រឹង ត្រូវដាស់ដំណេកគ្រាប់

-ដំណុះគ្រាប់តិចជាង ៤០%ពិនិត្យឃើញគុណភាពគ្រាប់អន់មិនអាចប្រើបាន

បច្ចេកទេសដាំដំណាំចំណីសត្វ

ការដាំដំណាំចំណីសត្វ គេអាចអនុវត្តបានតាមច្រើនវិធី ដាំដោយគ្រាប់ ដាំដោយកូន ឬបំបែកដើមដាំដោយប្រើដើមផ្ទាល់ ឬដើមបណ្តុះ ។ ការប្រើវិធីណាមួយបាន ត្រូវស្គាល់អំពីកំរិត លូតលាស់ និង ទំរង់ដើមរបស់វាផងដែរ ។

១-ការដាំក្រូចស្មៅ និង លេហ្គឹមមានគ្រាប់តូច និងបង្កូម

ប្រភេទស្មៅ និងលេហ្គឹមដែលមានគ្រាប់តូច និង បង្កូមរួមមាន ហ្គាមបា ម៉ារាន់ដូ បាស៊ីលីស ហ្គីននេ រូស៊ីក្រាស ប៉ារ៉ាក្រាស ស្ពាយឡូ ១៨៤ និងឌីសមិនធនជាដើម ។

ក្រុមស្មៅនេះមានបរិមាណគ្រាប់មធ្យមពី ១០០-២២០០គ្រាប់/ក្រាម បើធៀបដំណាំដទៃ ។ ការដាំឱ្យមានការលូតលាស់ល្អលុះត្រាតែយើងរៀបចំដូចខាងក្រោម ៖

- រៀបចំដីហ្គត់ល្អ និងសំអាតស្មៅចង្រៃមុនដាំ
- កប់គ្រាប់ជំរៅ ១.៥-២សម ហើយបង្ហាប់ដីសមល្មមដើម្បីស្រូបសំណើមពីដី
- ដាំចន្លោះពី ៣៥-៤០សម ងាយក្នុងការសំអាតស្មៅចង្រៃ
- បើគ្រាប់ល្អត្រូវប្រើគ្រាប់ ៤-៥គក្រ/ហិចតា
- បើដាំសាបផ្ទាល់លើដី ត្រូវគិតពីជំរៅនៃការកប់គ្រាប់ឱ្យបានល្អ

២-ការដាំពពួកទ្រីលេហ្គឹមដោយប្រើគ្រាប់

គេអាចដាំពពួកទ្រីលេហ្គឹមដូចជា កន្ទំថេត គីរីស៊ីដ្យា កាលេរៀនដ្រា អង្កាដី សំរាប់ដាំ ចំណីសត្វបានតាមពីរបៀប

ក/ការដាំដោយមិនធាប់បណ្តុះគ្រាប់ជាមុន

- ដីករណ្តៅដីមានអង្កត់ផ្ចិត ១៥សម ជំរៅ ២០សម
  - ចន្លោះជួរ ៣ម ចន្លោះដើម ៣-៣.៥ម
  - លាយដីលាមកសត្វ ឬដីកំប៉ុស្ត ២០% ដាក់២-៣រណ្តៅ
  - បើគ្រាប់ដាស់ដំណេកហើយកប់ក្នុងរណ្តៅ ២-៣គ្រាប់/រណ្តៅ
  - ជំរៅកប់គ្រាប់ ២.៥-៣សម ហើយបង្ហាប់ដីសមល្មម
  - ចារចំណាជុំវិញរណ្តៅកំពស់ ៣០-៥០សម
- ក្រោយដាំ ១០-១៥ថ្ងៃត្រូវថែរក្សា រហូត ដល់វាកំពស់ ២ម៉ែត្រ ។

ខ/បច្ចេកទេសបណ្តុះកូនទ្រីលេហ្គឹម

- ការបណ្តុះដោយដាក់ថង់
  - លាយប្របល់ដី ៦០% កំប៉ុស្ត ១៥% អង្កាមចាស់ៗ ឬអាចម៍រណា ១៥% លាមកគោស្នូត ១០%
  - ច្រកថង់បណ្តុះរួចដាក់គ្រាប់ ១-២ គ្រាប់ដោយកប់ជំរៅ ២-៣សម
  - ស្រោចទឹកអោយបានសំណើម ១០០% រៀបចំទុកអោយល្អនៅកន្លែងបណ្តុះ

- ថែទាំស្រោចទឹក និង តាមដានដំណុះជាប្រចាំ
គេដកកូនមកដាំពេលមានអាយុ ២-៣ខែ ឬអាចលើសនេះបើឃើញថាកំពស់ និងការដុះលូតលាស់មាន
លក្ខណៈមិនពេញលេញ ។

- ការបណ្តុះគ្រាប់ដោយផ្ទាល់បណ្តុះ

ការបណ្តុះគ្រាប់ពូជពពួកទ្រីលេហ្គីមសំរាប់យកកូនដាំបន្តជាការល្អ ។ ចាប់ពីបណ្តុះរហូតដកទៅដាំ មានរយៈពេល
៣-៤ខែ ដូចនេះការបណ្តុះត្រូវធ្វើមុនរដូវវស្សា ៣-៤ខែ ទើបទាន់ពេល ។

- ការងារដែលយើងត្រូវអនុវត្តក្នុងពេលបណ្តុះកូនមាន

- ជ្រើសកន្លែងបណ្តុះសមស្រប (មានពន្លឺ ងាយថែរក្សា ដីមិនលិចទឹក.....)

- កាប់ ភ្នួរហាលដី ៥-១០ ថ្ងៃមុនពេលរៀបចំរង

- រៀបចំជាផ្ទាល់ មានជំរៅ ៥០សម លាយជាល្បាយដី ៥០% អាចម័រណាឬអង្កាម ១០% កំប៉ុស្ត ១៥% ខ្សាច់
១០% លាមកគោ ក្របី ១០% ជ្រុំឱ្យស្របល្អហើយផ្នែកបាតរងទ្រាប់ចំបើងពុកៗ ។

- ប្រើគ្រាប់៣០០-៤០០គ្រាប់/១ម៉ែត្រការេ ។

គ/ មេរៀនដាំកូនពពួកទ្រីលេហ្គីមជាចំណីសត្វ

ការដាំពពួកទ្រីលេហ្គីមយកស្លឹកធ្វើជាចំណីសត្វមានគំរូដូចខាងក្រោម

- ដាំជុំវិញបង្កង់ផ្ទះ ចំការ ឬដាំជាចំការ

- សំអាតស្មៅនិងជីករណ្តៅអង្កត់ទ្វីត ១០-១៥សម ជំរៅ ២០-៣០សម

- ដាក់ជីកំប៉ុស្តឬជីលាមកសត្វក្នុងបាតរណ្តៅប្រហែល១/៣នៃដីដែលលប់

- រៀបចំចន្លោះជួរ ៣ម៉ែត្រ ចន្លោះដើម ៣ម

- ដាំកុំឱ្យបួសរបស់វាបត់ ហើយបង្ហាប់ដីឱ្យណែន

- បើក្រោយដាំគ្មានភ្លៀងត្រូវស្រោចទឹក ៨-១០ ថ្ងៃ

- គ្របគល់ដើម្បីរក្សាសំណើម

៣- ការបំបែកស្មៅដើម្បីដាំ

ការដាំស្មៅដោយបំបែកដើមគេអនុវត្តនៅការងារមួយចំនួនដូចជា

- សំអាតស្មៅចង្រៃ រាស់បំបែកអាចម័រណាស់អោយល្មមស្ទូង

- បំបែកស្មៅនិង ដាំនៅរដូវភ្លៀងធ្លាក់គ្រប់គ្រាន់

- បំបែកកូនស្មៅមានអាយុពី ៥០-៦០ ថ្ងៃទើបល្អ

- បន្ទាប់ពីដកបំបែកត្រូវកើតស្លឹក២/៣ចេញដើម្បីដើមងាយលូតលាស់

- បើដាំកន្លែងឆ្ងាយត្រូវរុំដោយប្រើក្រដាសផ្សើមទឹក រួចច្រកក្នុងស្បោងផ្លាស់ស្ទិចបិទជិត និង សសេរផ្អាក
បញ្ជាក់ពីឈ្មោះពូជ ថ្ងៃខែ ផ្សេង ។

- ដាំ ទុកចន្លោះជួរ ៤០សម ចន្លោះគុម្ព ២០ ស. ម

- ដាំមិនត្រូវកាប់វាឱ្យ ជ្រៅពេកទេ តែត្រូវបង្ហាប់ដីឱ្យណែនល្អ

-គល់ស្មៅដែលដកបំបែកត្រូវវិចខ្ចប់ឱ្យល្អ និងមិនឱ្យហួសរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ

៤-ការដាំពូកទ្រីលេហ្គីម និងស្មៅដោយដើម

ក/ពពួកស្មៅទេពារ

- កាត់ដើមប្រវែង ៣០-៣៥សម ធ្វើយ៉ាងណាអោយវាជាប់៣ថ្នាំង
- រៀបចំដីនិងធ្វើរណ្តៅ មានអង្កត់ផ្ចិត ១.៥សម,ជំរៅ ២០សម
- ចន្លោះជួរ ៧០សម និងចន្លោះគុម្ព ៤០សម
- លាយដីកំប៉ុស្ត ឬដីលាមកសត្វ ១/៣នៃបរិមាណដីក្នុងរណ្តៅ
- ដាក់ដើមស្មៅដែលកាត់ ផ្នែកក្នុងទំរេតមុំ ៤៥០ លប់ដីនិងបង្ហាប់ដីវិញ
- ការកប់ត្រូវទុកថ្នាំង ១-២ចេញក្រៅ ដើម្បីជាចំណុះដំណុះ
- ស្រោចទឹកនិងបន្តស្រោចរហូតដុះពន្លកបើគ្មានភ្លៀង

បើភ្លៀងគ្រប់គ្រាន់ស្មៅអាចប្រមូលផលពី ៤៥-៦០ថ្ងៃ ពិសេសវាបែកគុម្ពធំ និងមានកូន ពី ១៥-២០ដើម

។ វាមានគុណភាពខ្ពស់ ដើមមានរស់ជាតិផ្អែមស្រាលនាំឱ្យសត្វចូលចិត្តស៊ី ។

ខ/ពពួកទ្រីលេហ្គីម

ជាធម្មតាដំណាំចំណីសត្វប្រភេទនេះមុនពេលដាំគេច្រើនដំណើរការផ្សំ ដើមវាជាមុនដើម្បីឱ្យវាដុះពន្លកខ្លាំង ពី ១០-១៥ស.ម ទើបគេយកវាទៅដាំហើយដំណើរ ការដុះលូតលាស់បានល្អ របៀបអនុវត្ត

- ជ្រើសរើសមែកវាដែលមានអាយុ ៦-៩ខែ ដែលមានភ្នែកល្អ
- កាត់មែកវាជាកង់ៗ ប្រវែង ២០-២៥សម ផ្សំក្នុងស្បោងបណ្តុះសាក ១៥-២០ថ្ងៃ
- រៀបចំរណ្តៅមានជំរៅ ១៥សម ហើយ ច្របល់អាចម៍ដីជាមួយលាមកគោ ឬ ដីកំប៉ុស្តដាក់ក្នុងរណ្តៅ
- ដាក់កូនចំណាំចំណីសត្វចូលដោយកាត់យកថង់ប្លាស្ទិចចេញ ហើយដាក់វាចូលក្នុង ជាទំរង់ឈរត្រង់
- បង្ហាប់ដីអោយហាប់ល្អម ស្រោចទឹកអោយជោគល្អរយៈពេល៤-៥ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ ។
- ជាការល្អយកចំបើង ឬ សំរាមចាស់ៗគ្របគល់របស់វាដើម្បីរក្សាសំណើមល្អ
- ចន្លោះជួរ ២-៣ម ចន្លោះដើម ២-២.៥ម ។

គ្រប់គ្រង និង ការថែរក្សាដំណាំចំណីសត្វ

១. ការគ្រប់គ្រង

គោលបំណងសំខាន់ដែលយើងចាំបាច់ត្រូវតែមានការគ្រប់គ្រងដំណាំចំណីសត្វនោះគឺ

- កំណត់ឱ្យបានការលូតលាស់ និងផលិតភាពដំណាំចំណីសត្វ
- គ្រប់គ្រងឱ្យបានតាមតំរូវការ ដើម្បីធានានូវដំណាំចំណីសត្វគ្រប់គ្រាន់
- ប្រើប្រាស់អោយអស់លទ្ធភាព នូវអាហាររូបត្ថម្ភសត្វ
- សិក្សាអំពីទំនាក់ទំនងរវាង ដំណាំចំណីសត្វ ទៅនឹងបរិដ្ឋានក្នុងតំបន់ដាំដុះ

ការងារសំខាន់ៗក្នុងការគ្រប់គ្រងមាន

- តាមរយៈការកាត់ដំណាំចំណីសត្វ
- តាមរយៈការផ្តល់ត្រលប់វិញនូវជីវជាតិដីដល់ចំការដំណាំចំណីសត្វ
- តាមរយៈការថែទាំចំការដំណាំចំណីសត្វ

ក/ ការគ្រប់គ្រងតាមរយៈការកាត់ដំណាំចំណីសត្វ

ល.រ	ឈ្មោះដំណាំចំណីសត្វ	អាយុប្រមូលផលដំបូង(ថ្ងៃ)	កំពស់កាត់ធៀបនឹងផ្ទៃដី(សម)	អាយុកាត់បន្ទាប់ពីលើកទី១(ថ្ងៃ)	ការប្រមូលផលក្នុង១រដូវវស្សា(ដង)
១	ហ្គីននេ	៤៥-៦០	៧	៧-១០	១៥-២០
២	ហ្គាមបា	៥០-៦០	៧	១០-១៥	១០-១៥
៣	ម៉ារង់ដូ	៥០-៦០	៧	១៥-២០	១០-១៥
៤	មុលឡាតូ	៥០-៦០	៧	១៥-២០	១០-១៥
៥	បាស៊ីលីស	៦០-៦៥	៧	២០-២៥	៧-១០
៦	ណាពារ	៥០-៦០	១០	២៥-៣០	៦-៨
៧	វីឡូ-១៨៤	៥០-៦០	១៥	២៥-៣០	៦-៨
៨	ឡឺតែណា	៣៥០	១០០-១៥០	២០-២៥	៦-៨
៩	លីវីស៊ីវិយា	៣៥០	១០០-១៥០	២០-២៥	៦-៨

- ជាទូទៅពពួកស្មៅ និងលេហ្គីមខ្នាតតូច ត្រូវកាត់នៅចុងរដូវវស្សា
  - រដូវប្រាំងត្រូវកាត់ស្មៅថយចុះជាងរដូវវស្សា
  - ចំពោះពពួកទ្រីលេហ្គីម ត្រូវកាត់នឹងកាំបិតមុត
- លទ្ធផលអាចប្រែប្រួលអាស្រ័យលើស្ថានភាព ទឹកភ្លៀង និងការថែទាំ ។

បំរែបំរួលបរិមាណនិងគុណភាពដំណាំចំណីសត្វ

អាយុដំណាំ	បរិមាណផលស្ងួត (គ/ហត/ឆ្នាំ)	បរិមាណស្លឹក (%)	កំរិតប្រូតេអ៊ីន (%)	កំរិតរលាយ (%)
៤សប្តាហ៍	១០-១៣	៦០-៧០	១៤	៧០
៦សប្តាហ៍	១៥-១៦	៤០-៥៥	១១	៦០
៩សប្តាហ៍	២០-២២	២៥-៣០	៨	៥០

១/ការគ្រប់គ្រងដោយការផ្តល់ទូរជីជាតិ

ជាធម្មតារៀងរាល់ឆ្នាំ ពិសេសចំការស្មៅតែងតែបាត់បង់សារធាតុខនិងដូចជា (N P K) ដូចនេះបើយើង ពុំមានការគ្រប់គ្រងជីជាតិដីអោយបានត្រឹមត្រូវទេនោះ ចំការដំណាំចំណីសត្វ និង មានការអន់ថយទាំងបរិមាណ និង គុណភាព ។

បញ្ហាដែលជួបប្រទះពីការខ្វះជីជាតិដីនៅក្នុងឆ្នាំ ទី២ និងទី៣បន្ទាប់ពីដាំនោះមាន

- កំរិតលូតលាស់ដំណាំចំណីសត្វយឺតបើប្រៀបធៀបនិងឆ្នាំដំបូង
- ដើមស្មៅធំ រឹង ស្លឹកតូច ថយចុះកំពស់
- ស្លឹកភាគច្រើនប្រៃពណ៌ពីបៃតង ទៅលឿងស្រាល ដែលបង្ហាញច្បាស់នៅរដូវប្រាំង
- ស្ថានភាពដីរឹង ហាប់ និង មានពណ៌ពីស្រទ្វីតខុសធម្មតា

ប្រការដែលល្អដើម្បីកែប្រែដីនោះយើងត្រូវប្រើជីកំប៉ុស្ត ជីលាមកសត្វ ជីធម្មជាតិ រាល់ឆ្នាំ ។

ប្រការបាត់បង់ជីជាតិដីខ្ពស់ពេក ចាំបាច់ប្រើជីគីមីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដូចជា

បរិមាណជីគីមីដែលបានបាត់បង់/ឆ្នាំ១០០០ម	បរិមាណជីដែលត្រូវបំពេញ/ឆ្នាំ
៣២គ. ក្រ/ឆ្នាំN	៧០គ. ក្រ/ឆ្នាំ អ៊ុយរ៉េ
២គ. ក្រ/ឆ្នាំP	១០គ. ក្រ/ឆ្នាំTSP
២១គ. ក្រ/ឆ្នាំ K	៤២គ. ក្រ/ឆ្នាំKcl

បើយើងពិនិត្យតួលេខនៅក្នុងតារាង ឃើញថា កំរិតនៃការផ្តល់ជីខ្ពស់តែការងារនេះគេប្រើចំពោះ ប្រភេទ ដីដែលបាត់បង់ជីជាតិខ្លាំង ។

គ/ការថែទាំដំណាំចំណីសត្វ

- ជិះស្មៅចង្រៃពេលវាមានអាយុ ១៥ថ្ងៃ
- ដាក់ជីគីមី ឬ ជីគីមីក្នុងកំរិតទាបបំផុតនៅថ្ងៃដែលជិះដើម្បីស្ទុះផុតពីស្មៅព្រៃ
- ត្រូវស្រោចទឹកបើអាកាសធាតុរាំងស្ងួតខ្លាំង
- ការពារកុំអោយមានការបំផ្លាញពីកត្តាចង្រៃផ្សេងៗ
- ផ្តល់មកវិញនូវជីជាតិដី

ចំណុចសំខាន់ៗគួរចាំ

- ប្រើប្រាស់គ្រាប់ពូជត្រូវដឹងពីអាយុកាលកំណត់របស់វា
- ធ្វើការដាស់ដំណេកចំពោះគ្រាប់ពូជដែលថ្មី និងមានសំបកក្រាស់
- គ្រាប់ពូជដែលស្រុះហើយ ត្រូវសំដីលវាដោយសំហរខ្យល់
- មុនប្រើប្រាស់គ្រាប់ពូជត្រូវធ្វើតេស្តសាកល្បងដំណុះជាមុន
- ដំណាំចំណីសត្វ ត្រូវផ្តល់ដល់សត្វ តាមកំណត់នៃការកាត់
- ត្រូវដាក់ដីដល់ចំការដំណាំចំណីសត្វ
- មុនរដូវវស្សាចាំបាច់ត្រូវកាត់ស្មៅ ជៀសវាងខូចខាតនៅរដូវប្រាំង
- របងការពារដំណាំចំណីសត្វជាវិធានការណ៍ទប់ស្កាត់ការបំផ្លាញដ៏ល្អបំផុត ។

